Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Közgyűlés Elnökétől
H-4400 Nyíregyháza, Hősök tere 5.

ÁLT/281-2/2026

Döntéshozatal:
egyszerű többség

E L Ő T E R J E S Z T É S

– a Megyei Közgyűléshez –

a „magyar önkormányzatiság értékeinek megerősítéséről" szóló országgyűlési határozat-tervezet támogatására

Az előterjesztést

készítette

Dr. Székely Tibor

törvényességi szempontból ellenőrizte

Dr. Papp Csaba

Tel.: (+36) 42/599-501 • Fax: (+36) 42/599-512 • E-mail: elnok@szszbmo.hu

Tisztelt Megyei Közgyűlés!

A Megyei Önkormányzatok Országos Szövetségének 2026. november 12-én Budapesten megtartott ülésén önálló napirendként szerepelt a Magyarországi Önkormányzatiság rendszerváltást követő vívmányainak megőrzésére irányuló „a magyar önkormányzatiság értékeinek megerősítéséről" szóló országgyűlési határozat-tervezet megtárgyalása. Az országgyűlési határozat-tervezet (a továbbiakban: Határozat) az Önkormányzatok Nemzeti Együttműködési Tanácsának valamennyi elnöke részére egyetértésre megküldésre került.

A MÖOSZ ülésén a jelenlévő tagok egyetértettek abban, hogy a Határozatban megfogalmazottokat annak benyújtásának megelőzően minél szélesebb körben az érintett önkormányzatok és az önkormányzati képviselők megismerhessék, egyetértésük esetén azt támogassák.

A Megyei Közgyűlés 2026. szeptember 23-i ülésén tárgyalta meg az „Előterjesztés „A területi középszint megerősítése" című, a Megyei Önkormányzatok Országos Szövetsége által elkészített dokumentum elfogadására" című napirendi pontot, mellyel összefüggésben meghozta 97/2026. (IX.23.) önkormányzati határozatát. Hivatkozott határozatban a közgyűlés megerősítette, hogy a lakosságot, a vállalkozásokat és a társadalmi szervezeteket közvetlenül érintő döntéseket a hozzájuk legközelebb lévő szinten kell meghozni, a szubszidiaritás elvének figyelembevételével.

A most tárgyalt Határozat természetesen nemcsak a területi önkormányzati szintre fókuszál, hanem a magyarországi önkormányzati rendszer egészére.

Álláspontom szerint – ezzel valamennyi önkormányzati szövetség is egyetértett – az 1989-es rendszerváltást követően kialakult önkormányzati szintekre továbbra is szükség van az önkormányzati feladat- és hatáskörök megerősítése mellett. Ugyanígy elengedhetetlen az önkormányzati finanszírozás átalakítása oly módon, hogy a települések és a területi önkormányzatok működésükhöz megfelelő saját bevételekhez jussanak.

A választópolgárok 2024-ben döntöttek a polgármesterek és a helyi önkormányzati képviselők megválasztásáról. A megválasztott képviselők mandátumukat 2029-ig kapták meg, eddig az időpontig nemcsak lehetőségük, hanem kötelezettségük is, hogy megfeleljenek a választópolgárok bizalmának. Az önkormányzatok feladatellátását a szakmailag felkészült és kellően megbecsült önkormányzati hivatali dolgozók biztosítják, akik számára hosszú távon is érvényesülő életpálya modell kialakítása szükséges.

A Tisztelt Közgyűlés támogató egyetértése esetén a Határozatot Szabolcs-Szatmár-Bereg megye valamennyi településének megküldjük.

Kérem a Tisztelt Közgyűlést, hogy tárgyalja meg az előterjesztést és fogadja el a mellékelt határozat-tervezetet.

Nyíregyháza, 2026. november 17.

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat

Sesztáki Oszkár

SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG MEGYEI KÖZGYŰLÉS
.../2026. (XI.19.)
önkormányzati határozata

a „magyar önkormányzatiság értékeinek megerősítéséről" szóló országgyűlési határozat-tervezet támogatásáról

A Megyei Közgyűlés

1. az előterjesztést megtárgyalta és az abban foglaltakkal egyetért;

2. támogatja a határozat mellékélete szerinti országgyűlési határozat-tervezetben foglaltakat;

3. felkéri a közgyűlés elnökét, hogy az országgyűlési határozat tervezetét a megye valamennyi települési önkormányzata részére küldje meg;

4. felkéri a melléklet szerinti országgyűlési határozat-tervezetben foglaltakkal egyetértő önkormányzatokat, hogy a támogató döntést továbbítsák a megyei önkormányzat részére.

A határozatot kapják:
1. Pajna Zoltán, a Megyei Önkormányzatok Országos Szövetségének elnöke, Székhelyén
2. a megye települési önkormányzatai, székhelyeiken
3. Megyei Önkormányzati Hivatal, Helyben

Nyíregyháza, 2026. november 19.

..../2026. (.....) OGY HATÁROZAT

a magyar önkormányzatiság értékeinek megerősítéséről

Az Országgyűlés - a demokratikus jogállam részét képező helyi önkormányzás joga, mint a választópolgárok közösségét megillető kollektív alapjog és a magyar önkormányzati rendszer, mint a magyar államszervezet alapvető pillére melletti elkötelezettsége megerősítéseként - az alábbi határozatot hozza:

1. Az Országgyűlés kinyilvánítja, hogy az 1989/1990-es rendszerváltás utáni demokratikus állami berendezkedés egyik legfontosabb értéke a helyi közösségek önrendelkezése és saját vezetőik megválasztásának joga.

2. Az Országgyűlés ezért megerősíti elkötelezettségét a Helyi Önkormányzatok Európai Chartájában megfogalmazott és az 1989/1990-es rendszerváltás követő magyar alkotmányozási folyamatok során is töretlenül deklarált alapelvek - különösen az önkormányzati autonómia, a szubszidiaritás, a demokratikus helyi önkormányzás és a helyi közösségek önrendelkezésének elve - mellett.

3. Az Országgyűlés megerősíti a Helyi Önkormányzatok Európai Chartájában is kifejeződő azon meggyőződését, hogy a helyi önkormányzatok védelme és megerősítése hozzájárulás egy olyan Európa építéséhez, amely a demokrácia és a hatalom decentralizációjának elvén alapul.

4. Az Országgyűlés kinyilvánítja, hogy a választópolgárok szabad választáshoz való joga sérthetetlen és tiszteletben tartja annak érvényesülését az önkormányzati választásokon, ezért támogatja, hogy a választópolgárok szabad akarattal meghozott döntése alapján mindenkor megválasztott önkormányzati képviselők és vezetők a választáskor hatályban lévő törvényben meghatározott megbízatási idejüket kitölthessék.

5. Következésképpen az Országgyűlés kinyilvánítja, hogy minden olyan nyilatkozat, amely a 2029. évig tartó önkormányzati mandátumok idő előtti megszüntetését helyezi kilátásba, komoly alkotmányossági, jogállamisági aggályokat vet föl, súlyosan sérti a népszuverenitás elvét.

6. Az Országgyűlés nem támogatja a polgármesterek, a megyei közgyűlések elnökei és más választott önkormányzati tisztségviselők és képviselők újraválaszthatóságának törvényi korlátozását.

7. Az Országgyűlés kinyilvánítja, hogy az önkormányzati rendszer felülvizsgálatára, korrekciójára, az önkormányzati feladatok finanszírozására vonatkozó döntések meghozatalára csak az érintett önkormányzatokkal történő érdemi szakmai tárgyalások és társadalmi egyeztetések eredményeként kerülhet sor.

8. Az Országgyűlés kiáll amellett, hogy Magyarország minden települése rendelkezzen saját önkormányzattal és saját, közvetlenül választott polgármesterrel. Ugyanígy támogatja, hogy a megyék választópolgárainak közössége megyei önkormányzattal rendelkezzen, melynek képviselő-testülete tagjait a jövőben is szabad, közvetlen és titkos választás útján válassza meg.

9. Az Országgyűlés fontosnak tartja az önkormányzati hivatalok köztisztviselőinek és valamennyi önkormányzati dolgozónak a megbecsülését, szükségesnek tekinti a köztisztviselői életpálya modellt szabályozó jogszabályok megalkotását, hiszen a szakmai felkészültségük és elkötelezett munkájuk nélkül a települések és a megyék közszolgáltatásai nem működhetnének megfelelően.

10. Az Országgyűlés szükségesnek tartja az önkormányzatok finanszírozási rendszerének megerősítését és kiszámíthatóbbá tételét. A helyi önkormányzatok számára biztosítani kell a feladataikkal arányos, stabil, hosszútávon tervezhető és fenntartható pénzügyi forrásokat.

11. Az Országgyűlés kinyilvánítja, hogy Magyarország jövője csak erős, megbecsült, megfelelő jogosítványokkal és kiszámítható finanszírozással rendelkező önkormányzatokra épülhet.

Általános Indokolás

A magyar önkormányzatiság alkotmányos érték.

Az 1989/1990-es rendszerváltást megelőző állampárti időszakban az államszervezetnek nem voltak valódi alrendszerei, csak az állami igazgatásnak volt szervezetrendszere, önkormányzatok nem léteztek. A szovjet mintára létrehozott, kézi vezérléssel működő tanácsok a túlközpontosított, adminisztratív módszereket előnyben részesítő társadalom- és gazdaságszervezés helyi kiszolgálóiként, lényegében az állampárt helyi szervezetének alárendelésében, az egységes államhatalom helyi szerveiként működtek.

Ezen előzmények után, a totális államosítás, központosítás radikális tagadása érdekében Magyarországon egy Európában is egyedülállónak tekinthető olyan önkormányzati rendszer épült ki, mely a korábban tapasztalt erőteljes központosítás ellensúlya, a központosítás túlzó törekvéseinek korlátja lett.

A rendszerváltást követően az országgyűlés által 1990. augusztus 03. napján elfogadott első önkormányzatokról szóló törvény, a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény miniszteri indoklásában mindezt a jogalkotó is egyértelműen kifejezésre juttatta, amikor kinyilatkozta, hogy „a megfelelő önállósággal rendelkező, demokratikusan megalakított és működő önkormányzatok a jogállam tartópillérei".

A rendszerváltást követően az Alkotmány és az Alaptörvény is ettől a szemlélettől áthatva biztosították az önkormányzati autonómiát.

A helyi önkormányzáshoz való jog és így a helyi önkormányzatok legnagyobb értéke abban rejlik, hogy megtestesítik azt a minden jól működő polgári demokráciában uralkodó jogállami alapfelfogást, miszerint a közfeladatokat elsősorban a polgárokhoz legközelebb álló közigazgatási szervnek kell megvalósítania és ezt a helyi választópolgárok bevonásával, az általuk közvetlen, titkos és egyenlő választójog alapján választott tisztségviselők, önkormányzati képviselők közreműködésével végzik.

Az önkormányzatok egyúttal a központi hatalom, a kormányzat esetleges túlzó központosító törekvéseivel szembeni kiegyensúlyozó tényezőkét is értelmezhetők.

Az utóbbi időben sajnálatos módon az önkormányzatok olyan jelenségeknek lehetnek tanúi, melyet a rendszerváltás óta eltelt időben nem igazán tapasztalhattak: a közigazgatás legfőbb szerve, azaz a Kormány egyes tagjaitól számos esetben olyan megnyilatkozások történtek, amelyek egyes önkormányzati típusok azonnali megszüntetésére, a helyi önkormányzáshoz való jog és a népszuverenitás elve szerint, jogállami keretek között szabadon megválasztott önkormányzati képviselők, polgármesterek, megyei közgyűlési tisztségviselők mandátumának idő előtti megszüntetésére utalnak.

Mindezt úgy, hogy az ezzel kapcsolatos egyeztetésekbe az önkormányzatok és érdekszövetségeik egyáltalán nem kerültek bevonásra, érdemi kommunikáció a tervezett átalakítási, megszüntetési elképzelések kapcsán az önkormányzatok irányába nincs, társadalmi párbeszéd nincs, ezáltal egy olyan egyoldalú kommunikáció zajlik, ahol a célkeresztben lévő szervezeteknek, jelesül az önkormányzatoknak esélyük sincs érdemi reakciót kifejteni.

A legfőbb népképviseleti szervnek, azaz az Országgyűlésnek, ahol minden magyar választópolgár képviselete megvalósul választott képviselői által, kötelessége felszólalni a végrehajtó hatalom túlzó törekvéseivel szemben és egyúttal saját maga, mint jogalkotó figyelmét is felhívni a 1989 előtti totalitárius állami berendezkedést követően kialakított polgári demokrácia vívmányainak (különösen a népszuverenitás, jogállamiság, jogbiztonság, szubszidiaritás elveinek) megőrzését illetően, melybe az önkormányzatiság értékei melletti kiállás is beletartozik.

Indokolt ezért, hogy az Országgyűlés mindezt határozatban is kifejezze.